

УДК 330.15

Беркова Оксана Петрівна
кандидат економічних наук,
доцент

Чочуа Анастасія Гівівна

Національний авіаційний університет,
Україна, м.Київ, e-mail:
0987366872@ukr.net

Національний авіаційний університет,
Україна, м. Київ, e-mail:
anastasiachochua1997@gmail.com

СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ПРИЧОРНОМОРСЬКОМУ РЕГІОНІ

Мета. дослідження основних стратегій розвитку Причорноморського регіону та проаналізувати етапи формування стратегії державного управління в загальному випадку.

Методика. Під час написання були використані такі методи дослідження: аналіз, порівняльний, статистичний, системний та ін.

Результати. В результаті дослідження було розглянуто сучасні стратегії розвитку Причорноморського регіону та попередні стратегії і їхні результати. Охарактеризовано етапи формування загальної стратегії державного управління.

Наукова новизна: Пропонуються рекомендації щодо формування стратегії розвитку державного управління в туристичній індустрії та охарактеризовано вже існуючі стратегії.

Практична значимість. Україна – надзвичайно перспективна країна для розвитку туризму, завдяки різноманітним стратегіям, ми розвиваємо нашу країну в різних галузях. Необхідно удосконалювати вже існуючі стратегії та створювати нові, тому що це самий дієвий спосіб розвитку туризму в нашій країні.

Ключові слова. стратегія, туризм, державне управління, Причорноморський рекреаційний регіон.

УДК 330.15

Беркова Оксана Петровна,
кандидат экономических наук, доцент

Чочуа Анастасия Гивовна

Национальный авиационный университет
Украина, Киев,
e-mail: 0987366872@ukr.net

Национальный авиационный университет
Украина, Киев,
e-mail: anastasiachochua1997@gmail.com

СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА В ПРИЧЕРНОМОРСКОМ РЕГИОНЕ

Цель. Исследовать основных стратегий развития Причерноморского региона и проанализировать этапы формирования стратегии государственного управления в общем случае.

Методика. При написании были использованы следующие методы исследования: анализ, сравнительный, статистический, системный и др.

Результаты. В результате исследования были рассмотрены современные стратегии развития Причерноморского региона и предыдущие стратегии и их результаты. Охарактеризованы этапы формирования общей стратегии государственного управления.

Научная новизна. Предложены рекомендации по формированию стратегии развития государственного управления в туристической индустрии и охарактеризованы уже существующие стратегии.

Практическая значимость. Украина - очень перспективная страна для развития туризма, благодаря разнообразным стратегиям, мы развиваем нашу страну в различных отраслях. Необходимо совершенствовать уже существующие стратегии и создавать новые, потому что это самый действенный способ развития туризма в нашей стране.

Ключевые слова. стратегия, туризм, государственное управление, Причерноморский рекреационный регион.

UDC 330.15

Berkova Oksana Petrovna,
Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor

National Aviation University, Ukraine, Kiev,
e-mail: 0987366872@ukr.net

Chochua Anastasiya Givivna

National Aviation University, Ukraine, Kiev,
e-mail: anastasiiachochua1997@gmail.com

STRATEGIES OF TOURISM DEVELOPMENT IN THE BLACK SEA REGION

Purpose. Studying of the main strategies of developing of the Black Sea region and analyze the stages of strategy formation of public administration in the general case.

Methods. During the research there were used such methods as analysis: comparative analysis, statistical analysis, systemic analysis, etc.

Results. In a result of the study there were considering modern strategies of development of the Black Sea region, previous strategies and their results. Was described it's stages of formation of the general strategy of governance.

Scientific novelty. Were offered recommendations about the formation of the strategy of development of public administration in the tourism industry and described existing strategies.

The practical significance. Ukraine is an extremely promising country for the development of tourism. Thanks to diverse strategies, we can develop our country in various fields. It is necessary to improve already existing strategies and create new ones, because this is the most effective way of developing tourism in our country.

Keywords: strategy, tourism, public administration, the Black Sea recreational region.

Постановка проблеми. На даному етапі свого розвитку у сфері туризму, Україна займає далеко не першість через певний ряд факторів, які заважають розвитку туризму у країні. Для стабільного соціально-економічного розвитку країни необхідно мати досконале стратегічне державне управління в туристичній індустрії. Тож наш уряд займається розробкою і втіленням різноманітних стратегій розвитку. Особливе місце на карті України займає Причорноморський рекреаційний регіон, адже саме він є найпопулярнішим серед наших та іноземних туристів. Тому найбільш доцільним є удосконалення саме цього регіону, щоб в іноземних туристів складалося хороше враження про країну у цілому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Стратегічний розвиток державного управління досліджували такі вчені, як: М. Борушак, Ю.

Волков, Н. Алексеева, О. Савіцька, І. Зорін, В. Квартальнов, Є. Панкова, В. Кифяк, Л. Лук'янова, С. Ніконоров, В. Обозний, Н. Савіна, В. Смолій, Г. Михайліченко, В. Федорченко, В. Цибух та інші. Проте в них відсутні комплексні рекомендації щодо формування стратегії розвитку державного управління в туристичній індустрії.

Формулювання цілей статті. Основна мета статті полягає у аналізі стратегій розвитку Причорноморського регіону.

Виклад основного матеріалу. Причорноморський рекреаційний регіон є надзвичайно перспективним для розвитку туризму. До нього входять Одеська, Миколаївська та Херсонська області, які мають вигідне географічне розташування, хороший клімат, бальнеологічні ресурси, історико-культурні ресурси та звичайно ж Чорне море.

У зв'язку з анексією АР Крим, Причорноморський район зайняв першість по туристичному відвідуванню в Україні. Туристами Причорноморського регіону в основному є українці, але тут є й певна частка іноземних туристів.

Тож Причорноморський регіон є надзвичайно перспективним для розвитку туризму і необхідно задіяти різноманітні методи для удосконалення цього регіону.

Основними проблемами в Причорноморському регіоні є:

- Екологічна;
- Сезонність;
- Недостатній рівень розвитку інфраструктури;
- Низька якість надання туристичних послуг.

Для досягнення високих цілей необхідно вирішити всі вищесказані проблеми, тож метою моєї статті є дослідження стратегії розвитку державного управління в туристичній індустрії Причорноморського регіону та вивчення сучасних і попередніх стратегій.

Перш за все, необхідно розробити послідовність етапів для формування стратегії державного управління:

1. Потрібно проаналізувати внутрішнє і зовнішнє середовище регіону;
2. Визначити цілі стратегії;
3. Розробити різні стратегії розвитку;
4. Відібрати одну найбільш ефективну стратегію;
5. Реалізація цієї стратегії;
6. Оцінювання та контроль виконання стратегії.
7. При розробці стратегії необхідно дотримуватися загальних вимог, а саме:
 8. Реальність;
 9. Логічність;
 10. Урахування суспільних інтересів;
 11. Альтернативність;
 12. Дотримання етико-моральних принципів;
 13. Взаємодія з внутрішнім та зовнішнім середовищем;
 14. Ризикованість

15. Основними цілями розробки нової стратегії є:
16. Підвищення конкурентоспроможності регіону;
17. Стабілізація розвитку туристичної індустрії;
18. Розвиток маркетингової системи та створення сприятливого іміджу Причорноморського регіону;
19. Використання транзитно-транспортного потенціалу, розбудова інфраструктури;
20. Збільшення закладів розміщення та удосконалення тих, які вже представлені на ринку;
21. Покращення якості надавання туристичних послуг;
22. Покращення екологічного стану території;
23. Сприяння диверсифікації традиційних та нових видів туризму та рекреації.

Стратегічне планування регіонального розвитку в Україні представлено стратегічними та програмними документами чотирьох рівнів: державного, регіонального, субрегіонального та базового. На загальнодержавному рівні стратегічні пріоритети розвитку для всіх регіонів України визначені в Державній стратегії регіонального розвитку на період від 2020 р., яка затверджена Постановою Кабінетів Міністрів України № 385 від 6 серпня 2014р., та яка змінила діючу до цього Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2015 р.

На рівні всіх областей України прийняті власні положення та стратегії. Так в Причорноморському регіоні прийняті: Стратегія економічного та соціального розвитку Одеської області до 2020 р., Стратегія економічного і соціального розвитку Миколаївської області до 2020 року та Стратегія економічного та соціального розвитку Херсонської області до 2020 р.

Розроблений певний проект міжнародної технічної допомоги США USAID «Локальні інвестиції та національна конкурентоспроможність» спільно із фахівцями НАН України розробили стратегічні плани підвищення конкурентоспроможності та економічного розвитку для чотирьох субрегіонів в Українському Причорномор'ї: Одеської агломерації (м. Одеса, Іллічівськ, Теплодар, Южне та Біляївський, Комінтернівський і Овідіопольський райони Одеської області); Придунайського субрегіону (м. Ізмаїл, Болградський, Ізмаїльський, Кілійський, Ренійський райони Одеської області); Таврійського субрегіону (міста Каховка, Берислав, Таврійськ та Каховський, Бериславський райони Херсонської області); та субрегіону «Дніпро-Бузька золота дельта» (Миколаївсько-Херсонська конурбація: Миколаївська і Херсонська міські ради, Білозерський, Голопристанський, Цюрупинський райони Херсонської області та Баштанський, Жовтневий, Миколаївський райони Миколаївської області з відповідними районними центрами).

Необхідно розглянути всі 3 стратегії саме зі сторони розвитку туристичної індустрії.

Стратегія економічного і соціального розвитку Одеської області до 2020 року

Основними цілями стратегії є:

1. Розширення асортименту туристичних послуг;
2. Створення музеїв під відкритим небом, етнокультурних комплексів з метою збереження, раціонального використання, популяризації та розвитку етнокультурної спадщини міста.
3. Покращення якості надання туристичних послуг;
4. Розвиток туристичної інфраструктури;
5. Створення позитивного іміджу та просування брендінгу;
6. Створення розгалуженої інформаційної мережі туристичних послуг та туристичного маркування (маршрутів, визначних пам'яток та ін.)
7. Розвиток внутрішнього туризму
8. Залучення інвесторів для розвитку туризму;
9. Проведення різноманітних заходів таких як виставки, фестивалі, тренінги тощо [1].

Стратегія економічного і соціального розвитку Миколаївської області до 2020 року

Головна мета стратегії: розвинути в області повноцінну туристичну індустрію як економічну галузь, де будуть створені нові робочі місця для обслуговування туристів, удосконалено туристичну інфраструктуру, зокрема, пляжні зони, санаторні та оздоровчі комплекси, засоби розміщення та харчування з якісним обслуговуванням тощо, створено ефективну систему туристичного маркетингу і туристичного брендінгу території, а також поліпшено стан рекреаційних зон та об'єктів [2].

Стратегія економічного і соціального розвитку Херсонської області до 2020 р.

Табл. 1

Завдання стратегії у сфері туризму

1. Створити умови для промоції туристичного продукту	Створення хорошої реклами для Херсонщини туристичної. Створення мережі регіональних туристично-інформаційних центрів
2. Покращити якість туристичних послуг	В'їзний та внутрішній туризм на базі Таврійського туристичного кластера. Введення стандартизації туристичних послуг
3. Подовжити туристичний сезон	Подовження курортного сезону. Підтримка сільського зеленого туризму. Створення етно-тематичних комплексів. Створення студентських хостелів на базі гуртожитків навчальних закладів як місць розміщення туристів [3].

Проаналізувавши попередні стратегії цих областей до 2015 р., можна зробити висновки, що вони дали великий вклад у розвиток туризму.

Наприклад, завдяки *Стратегії соціально-економічного розвитку Одеської області до 2015 р.*, ми отримали наступні результати:

У 2015 р. м. Одесу з діловими, туристичними та службовими цілями відвідали 1,5 млн. туристів, що в 1,3 рази більше, ніж у 2012 р.

Загальна кількість об'єктів тимчасового проживання за період 2012-2015 рр. зросла в 1,5 рази або на 79 готелів, кількість ліжко-місць – у 1,7 рази.

Зросла кількість різноманітних масових заходів таких як: фестивалі, виставки, пресс-тури, конференції тощо, що збільшило потік туристів у 2015 р.

Також були проведені основні заходи, що сприяли популяризації м. Одеси як на українському, так і на міжнародному ринках, залученню додаткової кількості туристів в Одесу, а саме: проведено 12 прес-турів, 3 рекламних тури для українських й іноземних представників засобів масової інформації та туристичних операторів; 13 візитів до інших міст України та країн світу задля реалізації проекту «Одеса їде в гості»; 22 заходи (конференції, семінари, «workshops») за участю міжнародних експертів у сфері туризму; взято участь у 5 міжнародних туристичних виставках та ін [4].

Стратегія соціального та економічного розвитку Миколаївської області до 2015

Основні завдання:

- Розроблено нові туристичні маршрути;
- Поліпшено туристичну привабливість району та області;
- Збільшено кількість туристів та доходу від туризму;
- Збережено найбільш вразливі ділянки території національного природного парку «Бузький Гард»;
- Поліпшено рекламу в Інтернеті;
- Оновлено карти GPS.
- Підвищено кваліфікацію спеціалістів у сфері туризму [5].

Стратегія соціального і економічного розвитку Херсонської області до 2015. Завдяки цій програмі здійснювалися заходи з налагодження міжнародних відносин та презентації туристичного потенціалу Херсонщини. Так, проведено такі заходи: робочу зустріч керівництва області зі співробітниками Держдепартаменту та Посольства Сполучених Штатів Америки в Україні щодо ознайомлення з політичною, соціальною, економічною ситуацією в Херсонській області; прес-конференцію організаторів та учасників міжнародного проекту програми Європейського Союзу «TEMPUS – Cruise-T»; зустріч з директором шведського підприємства «AquilaExecutive» О.Фріднером щодо перспектив спільної розробки та впровадження грантових проектів на Херсонщині.

Для забезпечення подальшого розвитку туристично-рекреаційного комплексу здійснювалися заходи щодо створення та утвердження привабливого іміджу Херсонщини як туристичного краю на загальнодержавному та міжнародному рівнях, зміцнення матеріально-технічної бази галузі, розширення сегменту внутрішнього туризму,

підвищення ефективності використання рекреаційних ресурсів та об'єктів природоохоронних територій, історико-культурної спадщини.

Протягом курортного сезону послуги туристам та відпочиваючим надавали близько 900 закладів відпочинку та оздоровлення, загальною місткістю ліжкового фонду понад 70 тис. місць, що значно більше ніж у минулі роки. Кількість офіційно зареєстрованих засобів індивідуального розміщення приватного сектору збільшилася на 45% і становила 610 одиниць проти 419 одиниць у 2013 р. Чисельність туристів зросла у порівнянні з попереднім роком на 27% і склала близько 2,8 млн осіб. За звітний рік сума надходжень туристичного збору до місцевих бюджетів становила 1074,71 тис. грн, що на 44% більше ніж у 2014 році [6].

Висновок. Сфера туризму має надзвичайний вплив на загальний стан світової економіки. Незважаючи на зручне географічне положення, ресурсне забезпечення та великий потенціал, Україна зараз не може конкурувати з розвинутими туристичними державами. Єдиним шляхом усунення всіх проблем є стратегічно орієнтована державна політика, яка буде вирішувати такі завдання, як: впровадження економіко-правових механізмів успішного ведення туристичного бізнесу, інвестиційних механізмів розвитку туристичної інфраструктури, інформаційно-маркетингових заходів з формування туристичного іміджу України та визнання туризму одного з пріоритетних напрямків для розвитку.

Список використаних джерел:

1. Стратегія економічного та соціального розвитку Одеської області до 2020 р. [Електронний ресурс] // ОДЕСЬКА ОБЛАСНА РАДА. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://oblrada.odessa.gov.ua/odeska-oblast/strategichni-ta-programni-dokumenty-oblasti/strategiya-ekonomichnogo-ta-sotsialnogo-rozvytku-odeskoyi-oblasti-do-2020-roku/>.
2. Стратегія економічного та соціального розвитку Миколаївської області до 2020 р [Електронний ресурс] // Національна торгово-промислова палата Миколаївської області. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.rtp.com.ua/4business/13/strategiya-rozvitku-mikolayivskoyi-oblasti-na-period-do-2020-roku.html>.
3. Стратегія економічного та соціального розвитку Херсонської області до 2020 р. [Електронний ресурс] // Херсонська обласна державна адміністрація. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://khoda.gov.ua/strategiya-rozvitku-2020>.
4. Стратегія економічного та соціального розвитку Одеської області до 2015 р. [Електронний ресурс] // Одеська обласна рада. – 2007. – Режим доступу до ресурсу: http://www.agroin.org/programi/odesa_strateg.pdf.
5. Стратегія економічного та соціального розвитку Миколаївської області до 2015 р. [Електронний ресурс] // Національна торгово-промислова палата Миколаївської області. – 2007. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.rtp.com.ua/4business/13/1225.html>.
6. Стратегія економічного та соціального розвитку Херсонської області до 2015 р. [Електронний ресурс] // Херсонська обласна державна адміністрація. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://khoda.gov.ua/programa-rozvitku-oblasti>.

Список использованных источников

1. Стратегия экономического и социального развития Одесской области до 2020 г.. [Электронный ресурс] // Одесский областной совет. - 2015. - Режим доступа к ресурсу:

- <http://oblrada.odessa.gov.ua/odeska-oblast/strategichni-ta-programni-dokumenty-oblasti/strategiya-ekonomichnogo-ta-sotsialnogo-rozvytku-odeskoyi-oblasti-do-2020-roku/>.
2. Стратегия экономического и социального развития Николаевской области в 2020 г. [Электронный ресурс] // Национальная торгово-промышленная палата Николаевской области. - 2015. - Режим доступа к ресурсу: <http://www.rtp.com.ua/4business/13/strategiya-rozvitku-mikolayivskoyi-oblasti-na-period-do-2020-roku.html>.
3. Стратегия экономического и социального развития Херсонской области до 2020 г. [Электронный ресурс] // Херсонская областная государственная администрация. - 2015. - Режим доступа к ресурсу: <http://khoda.gov.ua/strategiya-rozvitku-2020>.
4. Стратегия экономического и социального развития Одесской области до 2015 г. [Электронный ресурс] // Одесский областной совет. - 2007. - Режим доступа к ресурсу: http://www.agroin.org/programi/odesa_strateg.pdf.
5. Стратегия экономического и социального развития Николаевской области до 2015 г. [Электронный ресурс] // Национальная торгово-промышленная палата Николаевской области. - 2007. - Режим доступа к ресурсу: <http://www.rtp.com.ua/4business/13/1225.html>.
6. Стратегия экономического и социального развития Херсонской области до 2015 г. [Электронный ресурс] // Херсонская областная государственная администрация. - 2010. - Режим доступа к ресурсу: <http://khoda.gov.ua/programa-rozvitku-oblasti>.

References:

1. Strategy of economic and social development of the Odessa region till 2020 [Electronic resource] // ODESA REGIONAL COUNCIL. - 2015. - Access: <http://oblrada.odessa.gov.ua/odeska-oblast/strategichni-ta-programni-dokumenty-oblasti/strategiya-ekonomichnogo-ta-sotsialnogo-rozvytku-odeskoyi-oblasti-do-2020-hand/>.
2. Strategy of economic and social development of Mykolayiv region till 2020 [Electronic resource] // National Chamber of Commerce and Industry of Mykolaiv region. - 2015. - Access: <http://www.rtp.com.ua/4business/13/strategiya-rozvitku-mikolayivskoyi-oblasti-na-period-do-2020-roku.html>.
3. Strategy of economic and social development of Kherson region till 2020 [Electronic resource] // Kherson regional state administration. - 2015. - Access: <http://khoda.gov.ua/strategiya-rozvitku-2020>.
4. Strategy of economic and social development of the Odessa region till 2015 [Electronic resource] // Odessa Regional Council. - 2007. - Access: http://www.agroin.org/programi/odesa_strateg.pdf.
5. Strategy of Economic and Social Development of Mykolayiv Oblast till 2015 [Electronic resource] // National Chamber of Commerce and Industry of Mykolaiv region. - 2007. - Access: <http://www.rtp.com.ua/4business/13/1225.html>.
6. Strategy of economic and social development of Kherson region till 2015 [Electronic resource] // Kherson regional state administration. - 2010. - Access: <http://khoda.gov.ua/programa-rozvitku-oblasti>.